

Transparency International suliniaqatigiiffiuvoq peqquserlulluni iluaarniarnermik nunarsuaq tamakkerlugu akiuiniaqatigiiffiit annersaat. Suliniaqatigiiffik nunarsuaq tamakkerlugu 100-nik immikkoortortaqqarpoq kiisalu nunat tamalaat allattoqarfiannik Berlin-imi allattoqarfeqarluni. Peqquserlulluni iluanaarniarnermik ajornartorsiut uppersaasarsorniarlugu sammeneqalersinniarlugulu sulivugut, sulinitinni naalakkersuisut, inuussutisarsiummik ingerlatallit inuiaqatigiinnilu innuttaasut allat suleqatigalugit, taamaaliornikkut peqquserlulluni iluanaarniarnermut aallarniutaasartut akornu-
sarniarlugit.

IMAI

KALAALLIT
NUNAANNI
PEQQUSERLULLUNI
ILUANAARNIARNEQ

4

TRANSPARENCY
INTERNATIONAL GREENLAND-IP
INGERLANERA

7

2013-IMI
KILLIFFIPPUT

9

PEQQUSERLULLUNI
ILUANAARNIARNEQ
AKIORNIARLUGU SOOQ KALAALLIT
NUNAANNI SULISOQASSAVA

4

SULINIAQATIGIIFIUP
KATITIGANERA

7

INUUSSUTISSARSIORTUNIK,
ATORFILINNIK, TUSAGASSIOR-
TUNIK, INNUTTAASUNIK SAKKU-
TUUNNGITSUNIK KIISALU
ILINNIAGARTUNIK SUNGIUSAANEQ
PIGINNAASANILLU
ANNERTUSAANEQ

9

2013-IMI ANGUSAT

8

KALAALLIT NUNAANNI
PEQQUSERLULLUNI
ILUNAARNIARNERUP
KILLIFFIA

5

KIKKUNNIT TAMANIT
MALUGINIARNEQARNEQ
AAMMA TUSAGASSIUTINUT
SAMMISUMIK
ILIUUSEQARNEQ

9

TRANSPARENCY
INTERNATIONAL

6

2013-IMIIT
2015-IMUT
PERIUSISSAQ
ILIUUSISSATULLU
PILERSAARUTIT

8

INATSISIT
TUNGAATIGUT
SAMMISAT

9

SAMMINEQARNEQ
PEQATAATINNEQARNERLU

8

PEQQUSERLULLUNI
ILUANAARNIARTARNEQ
AKIORNIARLUGU
NUNARSUAQ TAMAKKERLUGU
SULINIAQATIGIIFFIK

6

SULIFFEQARFIIT
INUJIAQATIGIINNI
AKISUSSAAQATAANERAT

9

ILINNIARTOQARFINNI
SAMMISAT

9

TIG TASSAALERSIMAVOQ
SOQUTIGISAQAQATIGIIT
PEQATIGIIFFIAT NUNATUT TI-MI
ILAASORTANNGORTUSSATUT
PIAREERSAARTOQ

11

TI-MIK
SULEQATEQARNEQ

12

INATSIILIORNEQ
SULLISSIVILLU

9

TIG-P
MALITTARISASSAI

11

NUNARSUARMIOQATIGIIT
ISUMAQATIGIISSUTAAT

12

NAKKUTIGINNINNISSAMUT
ALLORIANEQ
PINGAARUTILIK

10

ANINGAASAATEQARFIIT
TUNISSUTISIALLU

11

NUNATSINNI
POLITIKKIKKUT
PITUTTORSIMANNGITSUT
SULEQATIGIIFFIAT

12

AKIUINIARNEQ
(ADVOKACY)

10

ALLATTOQARFIK

12

ANGUSAT
INISSITITERNERAT

13

SIUNISSAMUT
UNGASISSUMUT
ISUMANNAARINNINNEQ

11

ATTAVIIT
SULEQATILLU

12

MALITTARISASSAI

14

KALAALLIT NUNAANNI PEQQUSERLULLUNI ILUANAARNIARNEQ

PEQQUSERLULLUNI ILUANAARNIARNEQ AKIORNIARLUGU SOOQ KALAALLIT NUNAANNI SULISOQASSAVA

Inuiaqatigiinni sullissivimmi sumiikkaluartuniluunniit inissisimagaluaaraanni peqquserlulluni iluanaarniarqarsinnaavoq. Peqquserlunneq taassaannaangilaq akiliilluni peqquserlutsitsineq, peqquserlunneq allallu pianik imminut paarititamik peqquserluuteqarneq. Aamma allatut pissaanermik atornerluinerit tassaasinnaapput peqquserlulluni iluanaarniarneq, assersuutigalugu akiliilluni akuersitsiniarneq, tunissuteqarneq, aliikkusersuineq, ikinngutiniq ikiuineq, allallu pianik imminut paarititamik peqquserluuteqarneq, inunnik aalajangersimasunik salliutitsineq qanitanilu salliutitsineq. Pissusilersornerit taama ittut ataatsimut qanoq taaneqartarnerat Transparency International-ip (TIp) paasinnittaasia imaappoq:

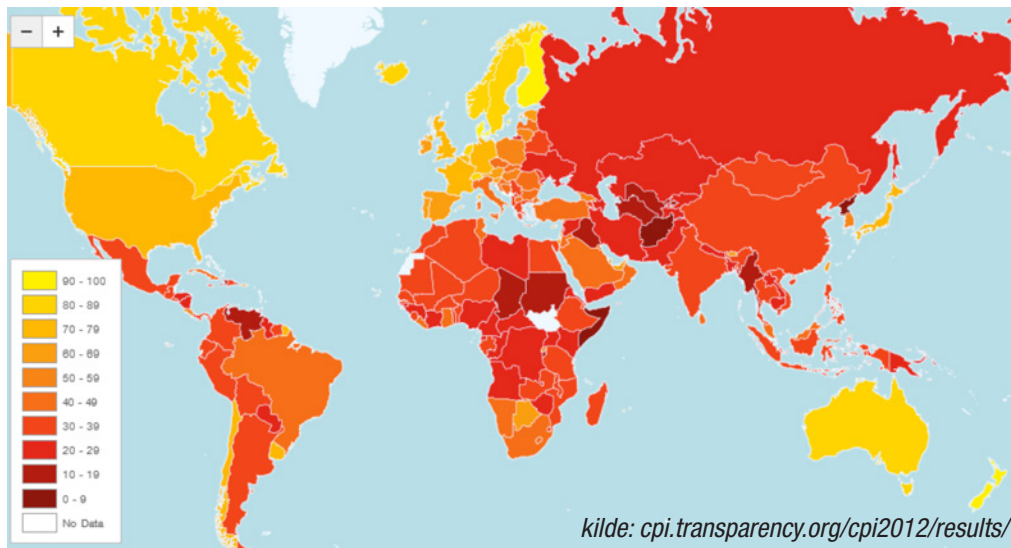
Peqquserluttuliorluni iluanaarniarneq tassaavoq iluanaarniutiginnarlugu oqartussaassusiligaanermik atornerluineq.

Kikkulluunniit inuunermikkut, pilersorneqarnermikkut pillu- arnermikkullu ajoquserneqartarnerat oqartussaasutut inissisimanermik atornerluilluni inuit kiffaanngissusiagaaneqarangata peqquserluttuliorneq pisarpoq.

Peqquserluttuliorneq qanorluunniit ikkaluaruni inuiaqatigiinni nalogiingitsunik atugassaqartitsinermik, tatigeqatigiin-

nginnermik pituttorsimanngitsumillu unammillersinnaanermik pilersitsisarpoq. Peqquserluttarneq Nunarsuarmi Aningaaserivik (Verdensbanken) Naalagaaffiillu Peqatigiit Ineriartortitsinissamut Suliniutaat (UNDP) naapertorlugit, imminut nammassinnaasumik siuarsaanissamut nunarsuaq tamakkerlugu aporfeqartitsinerpaajuvoq. Peqquserlunneq ammasumik oqaluuseriuminaatsuuvoq taamaattumillu aamma paasineqarniarnera ajornakusoortarluni – tamanulli saqqummeraangami iluaallortitsisarpoq. Taamaattumik sullissivinni tamani, tassa naalagaafiup, namminersorlutik oqartussat kommunip imaluunniit nammineq pigisaminnik suliffiutillit sullissiviini tamani – nunarsuaq tamakkerlugu, naalagaaffinni, nunani aammalu inoqarfinni tamani – ammasumik sulinissaq suliniutigalugu, peqquserlunneq TI-p akiorniarpaa.

Kalaallit Nunaanni peqquserluttarnerup qanoq ittuunera qanorlu atugaatiginera oqartussaasunit arlaannaannulluunniit attaveqanngitsunit ullumimut misissorneqarsimanngilaq taammattumillu aamma nunarsuaq tamakkerlugu TI-p peqquserluttartunut allattorsimaffianiinnani. Taamaattumik nunap assingani peqquserluttartut allattorsimaffianni Kalaallit Nunaat qaqortumik qalipaateqarpoq (takussutissaq ataaniittoq takuuk). Tamanna killormut inissisimasutut isigineqarsinnaavoq, tassami ulluni Issittup aammalu Kalaallit Nunaanni pinngortitami pisuussutit nunap sumi inissisimannara patsisaalluni naalakkersuinikkut pingaaruteqaleraluttu-innarluartoq, iluanaarutasinnaasutullu soqutigineqaraluttu-innaleraluortoq sulii ilaanngimmat.

Kalaallit Nunaanni nunap iluani nassaarnissaq annertuumik periarfissaqarsorinarpoq, uuliamik aatsitassanillu tunisassioortunit iluaqutigineqarusuttunik. Misillitakkat malillugit tunisassioortut tamakku nunarsuarmi peqquserlunnerpaanut ilaapput¹. Tamatumaa Transparency International Greenland (TIG) ernumalersippaa, tassami taamatut peqquserluttoqartarnerup ineriartornis-saraluaq inuiaqatigiinnut tamanut iluaqutaasussaq akornuser-sinnaammagu, tamatumunnga patsisaallutik iluanaarutit nuna-mit annissorneqarnerat imaluunniit nalingiinngitsumik aggu-aarneqarnerat.

Pissutininik assigiinngitsunik nallersuussilluni misissuisarneq tunngavigalugu arlaannaannulluunniit attaveqanngitsunit na-lunaarusiaq TIG-p 2011-mi saqqummersippaa, NIS tassaavoq inuiaqatigiinni suliffeqarfinni assigiinngitsuni peqqusersuissu-seq, ersarissumik ingerlatsineq aammalu akisussaassuseqartu-mik ingerlatsineq pillugit misissuineq (National Integrity Study.²) NIS-mik misissuunikut inuiaqatigiit peqquserlunnissamut qanoq navianartorsiortiginerat paasinianeqartarpoq. Misissuineq taan-na tamakkiisumik misissuinerunngilaq, aallarnisaatitulli pisor-tat illulioortitneri, aalisarneq aammalu aatsitassat ikummatis-sallu aallaavigalugit paasiniaanerulluni. Misissuineri allap pianik imminut paarititamik peqquserluuteqartarnek, akiliillu-ni peqquserlutsitsisarneq peqquserlunnerlu annertunerusumik Kalaallit Nunaanni atuuppasinggillat – aappaatigulli takutinne-qarpoq peqquserlunnissamut navianartorsiornissaq pinaveer-saartinniarlugu Kalaallit Nunaat atorussanik ikitsuinnarnik san-giitsunillu sullissiviuteqartoq, iliuuseqarnissamut atorussaale-qilluni maleruagassaaleqillunilu. Tamatumaa kingunerisinnaavaa Kalaallit Nunaanni suliaasanut angisuunut aningaasaliissutissar-passuarnut atatillugu navianartorsiortoqalernera.

KALAALLIT NUNAANNI PEQQUSERLULLUNI ILUNAARNIARNERUP KILLIFFIA

Pisortat suliffeqarfiutaasa sunnertiannngissusiannik misissuiner-mi tikkuarneqarpoq Kalaallit Nunaanni peqquserlulluni iluanaar-

niartoqarnissaanut arlalinnik nakkarfissaqartoq, aammali erseq-qissarneqarluni annertuumik peqquserlulluni iluanaarniarnek ator-neqarpasinngitsaq. Paarlattuanik nalunaarusiami pingaar-nertut inerniliunneqarpoq, siunissami Kalaallit Nunaanni ileqqo-riissarnissamut sillimanissaq nukittorsartariaqartoq:

- Kalaallit Nunaanni innuttaasut suliniaqatigiiffii ikkipput san-giillutillu, atuagassanik paasiuminaatsunik ingerlatseqati-giiffiit nunanit tamalaaneersut allaaserisaannik – minnerun-ngitsumik avatangiisinut tunngasut pillugit – paasinninnissa-minnut periarfissaqaratik
- Tusagassioffiit pisortanit aningaasaliiffineqarnissaminnik pisariaqartitsisorujussuupput piginnaasakillutillu, taamaattu-millu pisunut malinnaallutik nakkutilliisutut inissinnissamin-nut periarfissakillutik
- Peqquserluttuliornek pinngitsoortinniarlugu sulisussanik Ka-laallit Nunaat ikitsuinnarnik nukissaalatsisunillu sullissiviute-qarpoq. Najukkani nunalu tamakkerlugu sullissiviit pioreersut immikkut akisussaaffilikkanik, soorlu ombudsmanditut ittu-nik, amingaateqarput.
- Pisortaqaqfitsigut ingerlatsiviit nukissaalatsippat, pingaartu-mik tamatumunnga patsisaalluni sulisut taarsaannerujus-suat. Inuit peqquserluttoqarneranik ilisimasaqalersut iller-sorniarlugit pissusissamisuunngitsumik ingerlasoqarneranik pasitsaassaqaqarsimasut nalunaarutiginnissinnaasunngorlugit aqqissuussinerit (whistleblower-ordninger Kalaallit Nu-naanni ator-neqanngillat, taamaattumillu politiinut saaffigin-ninnissaq amerlasuutit periarfissatuaasarluni. Inuit ullu-mikkut TIG-mut saaffiginnikulasarput, iliuuseqarnissamut allamik periarfissaqannginnamik
- Inatsiliornermi tamanit paasiniaavineqarsinnaasumik ingerlatsineq amigaataavoq, pingaartumik aatsitassat pillugit aqutsineri
- Kalaallit Nunaannit inuiaqatigiit ikitsunnguupput attaveqa-tigiit ilaqutariillu imminnut qanittumik ataqatigiipput, tama-tuma kingunerisaanik inuit innarlinnginnissaat eqqarsaati-galugu pissusissamisuunngitsumik iliuuseqartoornissaq qanilluni.

¹ Itinerusumik paasiniaavissaq Transparency Internationals Bribe Payers Index 2011 qupp. 14-15 kiisalu Global Corruption Report 2009 s. 54

² NIS pillugu nalunaarusiaq TIG-p nittartagaani www.transparency.gl-imi danskisut tuluttullu atuarneqarsinnaavoq

PEQQUSERLULLUNI ILUANAARNIARTARNEQ AKIORNIARLUGU NUNARSUAQ TAMAKKERLUGU SULINIAQATIGIIFFIK

TI'p takorluugaraa naalakkersuisut, naalakkersuineramik suliallit, inuussutissarsiummik ingerlatallit inuillu ulluinnarni inuunerat peqquserlunnertaqanngitsoq qulakkeerniarlugu inuiaqatigiinni sullissivimmi aammalu sumik suliaqarneq apeqqutaatinnagu paasiuminartumik, akisussaassuseqartumik sunnertiannngissuseqarlunilu ingerlatsinissap qulakkeerneqarnissaa. Suliniaqatigiiffik nunarsuaq tamakkerlugu 100-nik immikkoortortaqarpoq kiisalu nunat tamalaat allattoqarfiannik Berlin-imi allattoqarfeqarluni. Peqquserlulluni iluanaarniarnermik ajornartorsiut uppernarsaasorsorniarlugu sammineqalersinniarlugulu sulivugut, sulinitinni naalakkersuisut, inuussutissarsiummik ingerlatallit inuiaqatigiinnilu innuttaasut allat suleqatigalugit, taamaaliornikkut peqquserlulluni iluanaarniarnermut aallarniutaasartut akornuserniarlugit.

Nunani ataasiakkaani immikkoortortat, innuttaasut suliniaqatigiiffii, nunami angerlarsimaffiminni nalunaarsorneqarsimasut nunarsuarlu tamakkerlugu TI-mut atasut, pisariaqartippai. Immikkoortortat tamarmik immikkut siulersuisoqarput ilaasortaqarlutillu, suliniutissaminnik pingaarnersiullutik namminneq tulliariaasarlutik, suliniuteqartarlutik aningaasassarsiornissartil-

lu namminneq akisussaaffigalugu. Immikkoortortat ilisimasanik atortussanillu (soorlu Corruption Perception Index, Global Corruption Barometer, NIS-metoden) iluaqutissaannik TI'p Berlin-imi allattoqarfiata ikorfartortarpai, suliniutissanulli aningaasaliiffigisarnagit. Aammattaaq nunat tamalaat allattoqarfiata ukiut tamaasa nunat immikkoortuini nunarsuarlu tamakkerlugu ataatsimiinnissat aqqissuuttarpai, ataatsimiinnerni taakkunani immikkoortortat misilittakkaminnik paarlaasseqatigiittarput, nutaanik suleqatissarsiortarlutik aammalu ilisimatusarneq, suliniutit TI-Ilu ataatsimut angusimasai pillugit ilisimasat nutaat imminnut tunioraqatigiissutigisarlugit.

TIG aqqissuussaannermut tamatumunnga ilaavoq TI'llu takorluugai tapersorsorlugit. Ullumikkut peqquserluttuliorneq aammalu paasiuminaatsumik ingerlatsineq TIG'p eqqumaffiginiagassai atorineqareeraluartut, pingaartillugu anguniagassaraarput aatsitassarsiornerep ikummatissarsiornerep sukkasuumik aallunneqaleriartorneranut atatillugu peqquserluttuliorneq siaruaanna-veersaartissallugu. Matumani nunarsuup sinnerani misilittakkat eqqarsaatigineqassapput, taamaaliornikkut pisuussutit ajoqutaanatik iluaqutaalernissaat anguniarlugu.

PISUUSSUTIT ILUAQUTAANATIK AJOQUTAALERTARNERAT NAALAGAAFFEEQQALLU

Pisuussutit iluaqutaanatik ajoqutaalersarnerannik oqartarneq ima paasineqassaaq, nunat pisuussuterpasullit piitsunik innuttaqartarnerat, tassami pisuussutit innuttaasunut iluaqutissanngorlugit atorineqartanngimmata, peqquserlullunili iluanaarniutigineqartarlutik. Nunani siuarsagassani pisuussutit iluaqutaanatik ajoqutaasarnannut takussutissarpassuaqarpoq, tassami taakkunani naalakkersuisut arajutsisillugit tassanngaannarnikkut uppisinneqartarnerinik naalagaaffiullu inuisa imminnut sorsuunnerannik kinguneqartaramik. Naalagaaffeeqqat tamatumunnga eqqorneqarnissamut navianartorsiornerusarput, tassami nunami oqartussaasut ingerlatseqatigiiffiilu nunanit tamalaaneersut akornanni pissaaneq equngasumik agguataarsimasarmat. Tamatuma nassatarisaanik nunani allani qanoq ingerlasoqarnera Kalaallit Nunaata qanimut malinnaaffigisariaqarpaa, taamaaliornikkut allat misilittagaat aammalu attaveqarfiit nunanit tamalaaneersut ilisimasaat iluaqutiginiarlugit, soorlu Transparency International aqqutigalugu.

Pisortat suliffeqarfiutaasa sunnertiannngissusiannik misissuineq pillugu nalunaarusiami (NIS- rapporten) suliniaqatigiillu namminneq misilittagaat malillugit, Kalaallit Nunaanni peqquserlulluni iluanaarniartarneq pillugu ilisimasat killeqarput, aammalu sullissiviit, iliuutsit sulinerlu tamatumunnga akiuiniarnermut atugassat killeqarlutik. Innuttaasut suliniaqatigiiffii annikippat aningaasalersorneqarpiartillu, tamatuma nassatarisaanik pisoqarpiartanngilaq qanorlu pisoqarnera aammalu naalakkersuineramik suliallit

atorfilitallu akisussaasut malinnaaviginiarlugit sissuertussanik suliniartussaqarani. Aamma tusagassiorfiit nukissaalatsinertik pissutigalugu pisunut malinnaallutik nakkutilliisutut inissinissaminut periarfissakippat piginnaanikillutillu. Eqqartuussiveqarnikkut pikkorissunik sulisussarsiorniarnikkut unammiligassat imaannaanngitsut pissutaallutik Kalaallit Nunaata ileqqorissaarnikkut sillimanera killeqarpoq, tamatumalu kingunerisaanik peqquserlulluni iluanaarniartoqarnissaa ilimanarsinnaalluni.

TRANSPARENCY INTERNATIONAL GREENLAND-IP INGERLANERA

Transparency Greenland TI-mut kalaallit attaveqaataattut 2012-imi aallartippoq, Kalaallit Nunaata naalagaaffinngorni-arluni imminut nammassinnaasumik ineriartortinneqarnis-saa eqqarsaatigineqarluni, taamaalluni naalagaaffinngor-niarnnermini peqquserlulluni iluanaarniarnnermit qanitanil-lu sallititsisarnnermit akornusersorneqannginniassammat, paarlattuanilli maanna siunissamilu kinguaariinnut iluaqu-taaniassammat. Tamanna piffissaagallartillugu iliuuseqar-nissamik piumasaqaatitaqarpoq.

Ataatsimut isigalugu suliniaqatigiiffik naalakkersuiner-mik sulialinnit, tusagassiorfinnit, innuttaasunit, inuussutissars-ummik ingerlatalinnit inuiaqatigiinnillu tamanit ilassilluarne-qarsimavoq. Aammali isorinninniartaqarpoq, apeqqutinik naammassisassanik suliniaqatigiiffiup qaqittagaanik isigin-ninniarusunnigtsunik. Nunap isorartussusaa ikitsuinnarnil-lu inunnik isumalluuteqarnera pissutigalugit TIG inuiaat allat suliniaqatigiiffiik suligateqarniarsarivoq, taamaaliornikkut imminut nammassinnaasumik ingerlatsinissamik kissaat sapinngisamik pitsaanerpaamik piviusunnngortinniarlugu. Ta-matta ataatsimoorluta tamanit takuneqarsinnaasumik inger-latsinissamut, avatangiisinut tunngasuni, inuillu pisinnaati-taaffiinnut tunngasunut apeqqutit naammassisassat, Kalaallit Nunaata ineriartorneranut attuumassuteqartut, pingaartillu-

git sammitinniarsaraavut. Tamanna suliniaqatigiiffiit mak-ku suleqatigalugit pivoq: ICC, Amnesty International, Avataq aamma WWF.

TI nutaanik ilaasortartaarniarluni suliniuterpassuaqarpoq, suliniutillu sisamanngorlugit immikkoortinneqarsimapput makkuusunik:

1) Attaveqarfissat amerlasuunik assigiinngitsunillu tunuli-aqutaqartut inatsisinik malinnilluni pilersinneqarsimanerat TI-p allattoqarfiata pilersissavai akueralugillu, 2) National Contact Point innuttaasut suliniaqatigiiffiattut iluseqassaaq, imminut nammassinnaasumik ingerlatsinermik takutitsis-salluni, aammalu ukiut marluk missaanni suliaqarluarner-minik angusaqarluarnerminillu takutitsissalluni, tamanna pereerpat 3) suliniaqatigiiffik National Chapter in Formati-on-imut ilaalersinnaassaaq, taavalu ukiut pingasut-sisamat ingerlareerpata, 4) National Chapter-imut tamakkiisumik ilaasortanngussalluni. TIG 2013 National Chapter in Forma-tion-imut ilaasortanngorpoq taamaallunilu suliniarnermini pingaarutilimmik alloriarsimalluni. Tamatumunnga minne-runngitsumik peqqutaapput suliniaqatigiiffiup piunermini ukiumi siullermi angusaqarluarsimanera aamma allattoqar-fimmik Berlin-imiittumik qanimut suleqateqarsimanera.

SULINIAQATIGIIFIUP KATITIGANERA

Siulersuisut arfineq-marlunnik ilaasortaqarput, taakku inuiaqatigiinni sullissivinnit toqqarneqartarput, katitigaanikkut atituumik piginnaaneqarnissaat siunertarlugu. 2012-imi siulersuisunut ilaasortaasut makkuupput:

Anders Meilvang, advokat, siulittaasoq (Kalaallit Nunaanni Advokat-it toqqagaat)
Aaja Chemnitz Larsen, meeqqat illersuisuat, siulittaasup tullia (ilaasortat tapersersuisut toqqagaat)
Anita Hoffer, inatsisitigut siunnersuisartog (Sulisitsisut toqqagaat)
Tine Pars, rektori (Ilisimatusarfiup toqqagaa)
Birgit Gedionsen, pisortaq (suliner-mik inuussutissarsiutillit toqqagaat)
Elna Egede, tusagassiortoq, nammeneq kissaateqarnini naapertorlugu novemberimi tunuarpoq.
(Tusagassior-tut Peqatigiiffiata toqqagaa)
Anne Mette Christiansen, piginneqataasoq (kukkunersui-sut naalagaffimmit akuerisat toqqagaat)
Thomas Trier Hansen, inatsisileritooq, ilaasortaq immikkut ilisimasalik

Siuliani taaneqartut saniatigut TIG 2013-imi allattoqarfimmi piffissap ilaannaani marlunnik sulisoqarpoq: Bodil Karlshøj aamma ilinniartog ikiortaasoq Mitdlarak Lennert. Piffissami januaariimit juunimut CSR Greenland sapaatip akunneran-ut nalunaaquttap akunnerini arfineq pingasuni ilinniarnnerminut atatillugu sungiusartup Iben Ellersgaard Nielsenip aningaasarsai tapiissutigisarpai. Taamatut aningaasanik tapiissuteqartarneq Deloitte-p aggustip qaammataaniit sapaatip akunnera-nut nalunaaquttap akunnerini sisamani sulisup aningaasarsiaanut tapiissuteqartarnikkut tiguaa. 2014-imi siunertarineqar-toq tassaavoq allaffiup pisortaanik aningaasannarniarnermik TIG-llu sammisaanik ataqatigiissaarinermik suliaqartussamik atorfinitsitsinissaq.

2013-IMIIT 2015-IMUT PERIUSISSAQ ILIUSSISSATULLU PILERSAARUTIT

TIG pilersinneqarnerminiilli oqariartuutini aaqqiissutissatullu siunnersuutini aalajangersimasut pillugit kikkunntut tamanut aalajangiisartunullu sammisumik suliaqarsimavoq. Ukiuni kingullerni sisamani TIG immikkut ilisimasalittut siunnersuisarimavoq, sungiusartitsisarsimavoq, ilinniartitsisarsimavoq innuttaasunillu akuutitsisarsimalluni. TIG nutaanik ilaasortaqaqarsimavoq, tusagassiutini saqqumisimavoq, sunniiniasimavoq, tusarniaassutitut akissuteqarsimavoq, kattuffiillu politikikkut pituttorsimanngitsut peqatigalugit inuiaqatigiinni innutaasut kattuffiini akuusimavoq suliallu aalajangersimasut ataasiakkaat iliuuseqarfigineqarnissaat peqataaffigisimallugu.

2012-imi ukiumoortumik nalunaarusiami 2013-imiit 2015-imut ukiuni pingasuni atuuttussami periusissiami iliuusissatullu pilersaarusiami allaqqavoq, maluginiarneqarnissaq aamma peqataatitsineq, inatsisit aamma suliffeqarfiit, siunissaq ungasinnerusooq isigalugu attanneqarsinnaasumik ingerlatsineq kiisalu allanik attaveqateqarnissaq peqatissarsiornissarluni iliuuseqarfigineqassasut. Transparency International Greenlandip periusissaa Transparency International Strategy 2015-ip pingaarnersugaanit isumassarsiornikkut pilersinneqarpoq, tamatumunngali ilutigitiillugu kalaallinut tunngatillugu pisariaqartitanut aalajangersimasunut tunngatillugu tulluussagaalluni. Iliuussissatut pilersaarutit ingerlannerani ukiumi siullermi iliuutsit ataani taa-neqartut naammassineqarsimapput.

SAMMINEQARNEQ PEQATAATINNEQARNERLU

Peqquserlulluni iluanaarniarneq tassavaq isertortumik pissusilersornikkut iliuuseqarneq, taamaattumillu ajornartorsiutip tamatumani tamaniit eqqumaffigineqarnissaa pingaartorujussuuvog. Peqquserlulluni iluanaarniartarnerup ajoqusiinnaanera tamatumalu qanoq iliuuseqarfigineqarsinnaanera sapinngisamik inuit amerlanerpaat ilisimappassuk, pissaaneqartitaanermik atornerluinerup tamanut toqqortornissaa ajornakusoornerussaaq. Peqquserlulluni iluanaarniartarnerup inuiaqatigiinni inuit amerlagisassaanngitsut ilisimaarinninnerat TIG-p unammillernartippaa taamaattumillu aamma kissaatigalugu ilinniartaaneq, sungiusarneq innuttaasunillu peqataatitsineq qitiutin-neqarlunnassasut.

Anguniakkat:

- Peqquserlulluni iluanaarniartarnerup tamanit maluginiarneqalernissaa
- Kalaallit suliffeqarfiutaasa 20-t sinnerlugit sulisullit affasa ilaasortarilernissaa aammalu Facebook-imi innuttaasut ikinnerpaamik 550-it (tassa innuttaasut 1%-ii) tapersersuilernissaa

- Peqquserluttuliortarneq akiorniarlugu sungiusartussat paasisitsiniaasartussallu ikinnerpaamik inuusuttut 20-t kaju-missutsiminnik sulisussatut pissarsiarinissaa
- Inuussutissarsiummik ingerlatalit, qitiusumi aqutsisoqarfin-neersut, kommunit innuttaasullu suliniaqatigiiffii minnerpaamik ukiumut ataasiarlugit sungiusartinneqartarnissaa

Piffissami suliniuteqarfissami iliuusissat suliniutissallu pingaarnert:

- Meeqqat atuarfiini ilikkagaqarnissaq anguniarlugu suliniutit, taakkununga ilaallutik atuartsinermi atortunik ineri-saaneq, ilinniartitsisunik sungiusaaneq aammalu atuarfiit aqutigalugit peqquserlulluni iluanaarniartarnerup eqqumaffigineqalernissaa anguniarlugu atortussanik pitsaasunik suliaqarneq
- Qarasaasiakkut attaveqaatit, radio, pisoqartitsinerit peqquserlullunilu iluanaarniarneq pillugu paasisitsiniaanissamut atortut tamatumalu qanoq pinngitsoortinneqarsinnaanera pillugu paasisitsiniaaneruneg
- Tusagassiorfitsigut saqqumilaarneq ingerlatinnarneqas-saaq, taamaaliornikkut ersittumik ingerlatsineq aammalu peqquserlulluni iluanaarniartarneq akiorniarlugu oqariartuutit kalaallit tusagassiuutaannit sammeneqarnerat ingerlaannartinniarlugu
- Inuusuttunik marlunnik siammarterisussanik toqqaaneq, taakku TI-p nunanit tamalaaneersunik aasakkut atuarfiannut peqataatinneqartassapput imaluunniit nunarsuaq tamakker-lugu TI-p ataatsimiinneranut ukiut tamaasa pisartumut peqataatinneqassallutik
- Anti corruption Day-imut decembarip qulingiluaanni pisartumut atatillugu annerusunik pisoqartitsineq, taamaaliornikkut ilisimasaqalernissaa samminninnissarluni anguniarlugit
- Namminneg piumassutsiminnik suliniaqatigiiffimmut peqataarusuttut qanoq peqataalernissaa ilusilersorlugu saqqummiullugulu aammalu najukkani sungiusaaneq peqataatitsinerlu
- Suliniarfigisassatut aalajangiunneqartut sungiusarnissaan-nik pilersaarusiorneq sungiusaanerlu
- Inuussutissarsiummik ingerlatalinnut aammalumi tamagin-nut sammisumik ilaasortanngortitsiniarluni paasisitsiniaaneq, taamaaliornikkut ilaasortassarsiorniarluni Facebook-imilu nuannaartorinnittussarsiorniarluni
- Inuussutissarsiummik ingerlatalit suliniaqatigiiffiinik sule-qateqalernissaaq, taamaaliornikkut peqquserlulluni iluanaarniartarneq qitiutillugu nammineq suliffiutillit, matunami illu-lionermik sanaartormermillu suliallit eqqarsaatiginerullugit, suliniarfigineqassallutik.

2013-IMI KILLIFFIPPUT

INUUSSUTISSARSORTUNIK, ATORFILINNIK, TUSAGASSIOR- TUNIK, INNUTTAASUNIK SAKKU- TUUJUNNGITSUNIK KIISALU ILINNIAGARTUNIK SUNGIUSAA- NEQ PIGINNAASANILLU ANNERTUSAANEQ

TIG-p siuliani taaneqartunut pikkorissartitseriaaseq ineriartortissimavaa, pikkorissartitsinerullu taassuma peqataasut peqquserlulluni iluanaarniarnerup akiorniarneranut ersarissumillu suleriaaseqar-nissamat sakkussanik ilisimasassanillu pisariaqartunik pissarsitissimavai. Pikkorissartitsinerumi eqqartuussissuserisut maani nunaqavissut kiisalu CSR-imik (suliffeqarfiit inuiaqatigiinni akisussaaq-taanerannik sammisallit) immikkut ilisi-masallit ilinniartitsisorineqarsimapput. Pikkorissartitsinerumi quppersagaq peq-quserlulluni iluanaarniarnerup akiorniarneranut tunngasunik imalik kiisalu sarsu-atillugit saqqummiussissutinik tassunga tunngasunik imaqqartoq ilaatigut ator-neqarsimapput. Quppersakkap taassuma atorneratigut kalaallit suliffeqarfiutaasa ajornannginnerusumik peqquserlulluni iluanaarniarnissamik avaqqutaarisinnaa-neq ajornannginnerulersissavaa.

KIKKUNNIT TAMANIT MALUGINIARNEQARNEQ AAMMA TUSAGASSIUTINUT SAMMISUMIK ILIUUSEQARNEQ

Inatsisartunut qinersinissaq sioqqullugu TIG Nuummi qinersisartunik makku qule-qutaralugit ataatsimiisitsivoq: piviusumik innuttaasunik peqataatitsineq, ammasu-mik ingerlatsineq aamma sunniutilim-mik maalaaruteqarnissamat periarfis-sat. Facebook sulii oqariartuutunik kater-sinermut, oqallinnermut oqariartuutinillu kikkunnut tamanut avitseqateqarnermut atatillugu pingaarnertut attaveqaataavoq. Siulittaasoq kalaallit, danskit nunallu allat tusagassiutaanni saqqumilaarsimavoq, taamaasilluni aatsitassat pillugit oqallin-nermi oqaluuserineqartunut tunngatillugu ersarissumik oqallinnissamat peqataa-

simalluni. Tusagassiortut ilaatigut P1-imeersut, Børsenimeersut Berlinske Ti-dendemeersullu Kalaallit Nunaanni ineri-artorneq pillugu immikkut ilisimasalinnik oqaaseqartitsiniallutik TIG saaffigisarsi-mavaat. Qinersinerup naalakkersuisun-ngortitsereernerullu kingorna tusagassi-utit innunut tunngassuteqartunik arlalin-nik sammisaqarsimapput. TIG inuit ataa-siakkaat pillugit oqaaseqarneq ajorpoq, kisiannili periarfissat tamaasa atorlugit ersarissumik ammasumillu pissuseqar-nissaq anguniartarlugu, tassunga ilan-ngullugu politikerit paasissutissat attuu-massuteqartut tamaasa pillugit innuttaa-sunut saqqummiussisarnissaat.

INATSISIT TUNGAATIGUT SAMMISAT

TIG 2012-imi pisortatigoortumik tusarni-arneqartartunut ilannguppoq, tamatu-munngalu atatillugu aatsitassanut inatsi-sip aamma suliniutit angisuut pillugit inatsisip allanngortinneqarnissaannut missingiutit tusarniaanermi akissuteqarfi-ginissaannut mikingitsumik iliuuseqarsi-malluni. TIG ataatsimiinnerni kikkunnut tamanut ammasuni, atorfilinnik ataatsi-meeqateqartarnerni kiisalu Inatsisartut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititali-aanni ilaasortanik ataatsimeeqateqartar-nerni isummaminik inassuteqaatiminillu ersersitsisarsimavoq. TIG-p pingaartillu-gu ingammik ersersissimavaa, suliniutit angisuut pillugit inatsit sukkavallaamik akuersissutigineqarsimasooq, tamannalu TIG-p tungaanit isigalugu inatsisip kingu-nerisaanik pisussanut aalajangiisuuju-maartuussavoq.

SULIFFEQARFIIT INUIAQATIGIINNI AKISUSSAAQATAANERAT

Naalagaaffiit Peqatigiit peqquserlulluni iluanaarniartarneq akiorniarlugu ulloriti-taa 9. december CSR Greenland aamma Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii-nut Siunnersuisoqatigiit suleqatigalugit ullormi ataatsimeersuartitsinikkut malun-nartitsipput. Ataatsimeersuarnermi qule-

qutarineqarpoq: Suliffeqarfiit inuiaqati-giinni akisussaaqataanerit: Peqquserlul-luni iluanaarniartarnermik akiuiniarneq aamma inuit pisinnaatitaaffii.

ILINNIARTOQARFINNI SAMMISAT

Allattoqarfik Niuernermik Ilinniartfimmi Nuummiittumi ilinniartunut tamanut paasisitsiniaalluni ataatsimiisitsisimavoq. Juulip qaammataani kulturi inuiaqatigii-lerinerlu pillugit ilinniartooq siullermeerlu-ni kalaallit sinnerlugit TI Summer School on Integritymi peqataavoq. TIG-p Grøn-landsBANKENip Inuussutissarsiornermut Aningaasaateqarfiata aningaasaliissu-tai atorlugit angalaneq piviusunngortis-sinnaasimavaa. Aasaanerani inuusuttut 120-t nunanit assigiinngitsunit 60-ineer-sut Aasaanerani Atuarfimmi peqataane-rat Vilniusimi pivoq. Inuusuttut kattuffin-nit politikikkut pituttorsimanningsuneer-suupput, pisortat suliffeqarfiutaanneer-suupput, namminersortuneersuupput ilinniagartuullu akornanneersuullutik. Inuusuttut nunarsuarmik tamaneersut sa-paatip akunnera ataaseq ataatsimooqati-giinnissaat naapeqatigiinnerni siunertaa-voq, tassanilu inuusuttut peqataasut peqquserlulluni iluanaarniarnermut pis-sutaasut kingunerisaalu pillugit ilisimasa-qarnerulerput.

INATSISILIORNEQ SULLISSIVILLU

Ersittumik ingerlatsinissaq peqquserlullu-nilu iluanaarniartarneq pitsaaliorniarlugu sulinermi qanoq inatsisiliorneq sullis-sivinnillu pilersitsinissaq anguniarlugit ti-gussaasunik siunnersuutissaasuasoqar-tuaannarpoq, taamaaliornikkut peqqu-serlulluni iluanaarniarnerup akiornissaa-nut sulisoqarsinnaasunngorlugu. Taa-maattumik illersorteqarneq atorlugu Transparency International Greenland sulerusuppoq aammalu ilisimasat nu-taat nutartikkallu ujartortuassallugit, taa-maaliornikkut Kalaallit Nunaanni atorsin-naasunik ujartuiniarluni.

Anguniakkat:

- Suliassat ataasiakkaat ataani allattorsimasut aqutigalugit iluatsitsinissaq;
- Peqquserlulluni iluanaarniarneq akiorniarlugu Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaannut Kalaallit Nunaata ilanngunnissaa
- Pinngitsaaliissutaanngitsumik aaq-qissuussineq maanna atuuttoq tunngavigalugu Inatsisartunut ilaasortat minnerpaamik 90%-iisa aningaasatigut soqutigisaminik tamanut saqqummiussinissaq
- Pissusissamisunngitsumik ingerlasoqarneranik pasitsaassaqsimasut nalunaarutiginnissinnaasunngorlugit aqqissuussinerit (whistleblower-ordniger) Kalaallit Nunaanni inatsisiliunneqarsinnaalernissaat periarfissinneqassaaq
- Peqquserlulluni iluanaarniarneq akiorniarlugu Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiata (GA) Nusukallu ilaasortatik soqutiginnillutik suleqataatsilerinissaq
- Oqaloqatigiinnikkut, sunniiniarnikkut paasisitsiniaanikkullu Kalaallit Nunaanni aatsitassanik ikummatissanilu tunisassiornermik suliaqaleriartorerup malunnaatilimmik sunnarniarinissaa

Piffissami suliniuteqarfissami iliuusissat suliniutissallu pingaarnerit:

- Peqquserlulluni iluanaarniarneq pillugu inatsisiliani, sullissivinnik najoqqutassanilu ilusilersuineri piviusunngortitsinermilu immikkut ilisimalittut oqaaseqartarnerup ingerlatiinnarnissaa
- Inatsisissatut siunnersuutit tusarniaassutigineqarnerinut atatillugu suku-miisunik suliamullu paasisimasalittut akissuteqartarnissaq
- Ersittumik ingerlatsineq peqquserlullunilu iluanaarniarnermik akiuineq unitsinnaveersaarlugu suliamut akuusut, taakkununga ilaallutik suliffeqarfiit, ataavartumik suliniarfiginissaq
- Ataatsimiinneri siunertamut tulluurtuni, soorlu Inuit Pisinnaatitaaffiit Kalaallit Nunaata Siunnersuisoqatigii-visa ataatsimiinnerini, peqataasarnissaaq

- Nunat allat ilisimatuussutsikkut misissuinerinut misilittagaannullu malinnaanissaq, taamaaliornikkut qulakkearniarlugu Kalaallit Nunaanni ineriartornermut Transparency Internationalimi nunarsuaq tamakkerlugu immikkut ilisimasalinnik akuutitsinissaq
- Pisortat suliffeqarfiutaasa sunnertianngissusiannik misissuinnissamik pia-reersaasiorneq aningaasassarsiornerlu, taamaaliortoqassaarlu soqutigisallit peqatigalugit, attaveqarfigalugit pitsanngorsaatissanillu siunnersuuteqartarluni, taakku inatsisiliornermut sunniuteqassapput suliamullu nalequttumik kinguneqartinneqassallutik.

NAKKUTIGINNINNISSAMUT ALLORIANEQ PINGAARUTILIK

Pisortat suliffeqarfiutaasa sunnertianngissusiannik misissuinerugallartoq 2012-imi februaarimi TIG-p tamanut saqqummiuppaa, taanna Nordic Consulting Group-ip suliarisimavaa, NIS-mik misissuinnikkut pisortat suliffeqarfiutaasa, sanaartornermik suliallit, aalisarnermik ingerlatallit aammalu aatsitassarsiornermi ikummatissarsiornermillu suliallit peqquserlunnissamut qanoq navianartorsiortiginerat paasiniarneqartarpoq. Misissuineri ilisimasat nalillit pissariarineqarput, tamakkulu TIG-p suliniutisaminik pingaarnersiulluni tulleriaarnermini tunngavigissavai, tamatumalu peqatigisaanik aamma Kalaallit Nunaata EU-mut ukiumoortumik nalunaarusiortarnermini atorsinnaallugit. 2013-imi TIG-p Transparency Internationalip immikkut ittumik ilisimasortat paasisutissanik pissarsiniartartut oqaloqatigisimavai Kalaallit Nunaatalu nunarsuaq tamakkerlugu peqquserlulluni iluanaarniarneq pillugu allattorsimaffimmu ilanngunneqarnissaanut alloriarnerit suilliit alloriaatigalugit.

AKIUNIARNEQ (ADVOKACY)

TIG-p 2013-imi peqquserlunnarmik pasitsaassimasoqartillugu oqaatilliisinnanermik aqqissuussinerup, Inatsisartutni ilaasortat aningaasaqarnikkut soqutigisaat Kalaallit Nunaatalu Århusimi Isumaqatigiissummut kiisalu Naalagaaffiit Peqatigiit peqquserlulluni iluanaarniarne-

rup akiorneqarnissaa pillugu isumaqatigiissutit atuutisinnegallernissaat sulissutigisimavai.

SIUNISSAMUT UNGASISSUMUT ISUMANNAARINNINNEQ

Suliniatigii-fiup atanermi ukioq siuleq Transparency Greenland inuiaqatigiinnit kalaallinit akuersarneqalersimavoq pingaarutilimmillu inissisimalersimaluni. Sulianik naammassisaqsarinnaanini ulluminut takutissimasani attattuaannarniarlugu suliniatigii-fiittut patajaallisartariaqarpoq, taamaaliussagunilu allattoqarfimmik pilersitsisariaqarluni aammalu aningaasat sulisullu pisariaqartinneqartut pissarsiasariaqarlugit, taamaaliornikkut suliniatigii-fiup piffissami sivilsuumi atanissaa isumannaarniarlugu.

Anguniakkat:

- Ingerlalluartumik allattoqarfimmik pilersitsinissaq taamaalliluni suleriaasissanik, atortussanik aammalu suliniatigii-fiup aqulluarneqarnissaa qulakkearniarlugit aqqissuusaaneq pitsaasoq eqqunneqassaaq
- National Chapteritut kingusinnerpaamik 2015-imi tamakkiisumik akuerneqarnissaaq
- 2015-ip kingorna aningaasatigut immiut napatissinnaanissap qulakkeernissaa

Piffissami suliniuteqarfissami iliuusissat suliniutissallu pingaarnerit:

- Allattoqarfimmi pisortamik atorfinitsitsineq ajornanngippallu suliassamut tulluurtunik piginnaanilimmik allattoqarfimmi suleqataasussamik atorfinitsitsinissaq. Siulersuisut allattoqarfiullu piginnaasaannik ilisimasaanilu siuarsaaneq
- Suliniutissanut ataasiakkaanut aningaasassarsiorneq
- Siunissamut ungasissumut qularnaarinnittumik 2020-p tungaanut ineriartortitsineq
- Tamakkiisumik National Chapteritut inissinnissamut piumasaqaatinik naammassinninnissaq anguniarlugu Transparency Internationalip allattoqarfianik suleqateqarneq

Transparency International Greenland er et chapter in formation i Transparency International

**TIG TASSAALERSIMAVOQ
SOQUTIGISAQAQTIGIIT
PEQATIGIIFFIAT NUNATUT TI-MI
ILAASORTANNGORTUSSATUT
PIAREERSAARTOO**

Upernaakkut 2013-imi TIG TI-mit nunatut TI-mi ilaasortanngortussatut piareersartut akuerineqarpoq. TIG aamma ataatsimut isigalugu inuiaqatigiinni kalaallini akuerisaavoq, tamatumunngalu takussutissat ilaatigut ilagaat TIG-p pisortatigoortumik tusarniarneqartalersimanera kiisalu Kalaallit Nunaata Inuit Pisinnaataaaffiinit Siunnersuisoqatigiivini ilaasortanngorsimanera.

TIG-P MALITTARISASSAI

Malittarisassat 2013-imi nalimmassaq-qinneqarput. Malittarisassat allanngorne-risa kingunerisaannik 2014-imi apriliip qaammataani ataatsimeersuarneq killi-ngalugu, TIG peqatigiiffingussaaq nali-nginnaasoq, peqatigiiffimmilu siulersui-suni ilaasortat ilaasortanit ilaasortallu akornanni toqqarneqartalissapput. Ma-littarisassat nutaat Ukiumoortumik Nalunaarummut matumunnga ilanngun-negarput.

ANINGAASAATEQARFIIT TUNISSUTISIALLU

TIG GrønlandsBANKEN-ip Inuusutissarsiornermut Aningaasaateqarfianit TIG-p periusissaani iliuusissatullu pilersaarutaani suliniutinut arlalinnut atugassanik taakkununga ilanngullugit ilinniartumik TI Summer Schoolimut kiisalu allattoqarfiup annertusarnissaanut atugassanik aningaasanik tunineqarsimavoq. Tele allattoqarfiup internetikkut attaveqaataanut aningaasaliisimavoq. Deloittep peqquserlulluni iluanaarniartarneq pillugu Quppersagaq tunissutigisimavaa. GrønlandsBANKEN A/S allaffiup aaqqissuunissaanut 2.000,00 kruuninik aningaa-saliisimavoq, A/S Inissiaatileqatigiiffik INI allaffiup pequsersornissaanut pequtaa-sivimminit pequtininik tunnissuteqarsima-voq. 2012-imi naatsorsuutit naatsorsuu-tillu kukkunersiorneqarnerat Grønlands Revisionskontor A/S-imit Deloittemillu akeqanngitsumik suliarineqarsimapput.

ALLATTOQARFIK

TIG 2013-imi apriliip qaammataani kat-
tuffiit allat politikkikkut pituttorsimangit-
sut allaffianni allaffimmik attartulerpoq.
Taamaasilluni TIG maanna Nuummi illo-

qarfiup qeqqani Oles Varehusiusimasu-
mi allaffeqarpoq. Tamanna aamma TIG-p
kalaallit kattuffiinik sakkutuujungitsunik
ilaasortalinnik nukittuumik suleqateqar-
nissamik kissaateqarneranik aallaave-
qarnermik tunngaveqarpoq, taakkua
mannakkut ataatsimoorluni allaffeqati-
qineqalerмата.

ATTAVIIT SULEQATILLU

Aatsitassanik ikumattissanillu tunnga-
veqarluni aningaasarsioortunngornissa-
mut naleqqussarniarluni piginnaasaat,
ilisimasat atortussallu qitiutinissaannut
malersornissaannullu Kalaallit Nunaanni
innuttaasut sanngiitsumik inissisimapput.
Taamaattumik Transparency Internatio-
nal Greenlandip pingaartippaa inuiaat
sunniuteqarsinnaanerisa nukittorsarnis-
saat, tamatuma anguniarnerani suliniutit
pillugit nunami namminermi nunarsuul-
lu sinnerani suleqatigiittoqartariaqarluni
aammalu ilisimasanik avitseqatigiittoqar-
tariaqarluni.

Anguniakkat:

- Kalaallit Nunaata isumannaatsumik ineriartortitaanissaa qulakkeerniarlugu inuiaqatigiinni suliniaqatigiiffiit suleqatigineqassapput

- Attaveqarfiit Transparency International-imi nunanit tamalaaneersut suleqatigineqassapput, taamaaliornikkut suliniutissatut anguniakkat angunissaannut periarfissat pitsanngorsarniarlugit
- Suliniaqatigiinnut nunanit tamalaaneersunut siunertamut naleqquttumik sulialinnut, soorlu FN Global Compact-imut, attaveqarneq annertusarneqassaaq

Piffissami suliniuteqarfissami iliuusissat suliniutissallu pingaarnerit:

- Aatsitassarsiorneq uuliasornerlu pillugit Transparency Internationalip suleqatigiissitaliaani TIG suleqataarusuppoq, taamaalilluni nunat allat misilitagaasa ilinniarfiginerisigut ilisimasani ilaartorusullugit
- Nunat imminnut qanitariit nunarsuarmillu tamarmeersut Transparency Internationalip ukiumoortumik ataatsimiittarnerini peqataasarnissaq
- Kalaallit Nunaata nunarsuarmi tusa-gassiorfinnit sammeneqalernissaa qulakkeerniarlugi iliuusissatullu anguniakkatsinnik tapersorneqarnissaq anguniarlugu Transparency International-imik suleqataanissaq
- Innuttaasut suliniaqatigiiffiini, soorlu WWF-imi, ICC-mi, Amnesty International-imi Avatamillu, innuttaasut suleqatigiilernissaannut periarfissanik ujarlerluni suleqataanissaq, isumal-luutinillu tunisassiorfinnut unammil-

ligassat qitiutillugu ataatsimoorluni samminninnissaq anguniarneqassaaq – taavalu aamma suleqatigiit taama ittut pilersaarusiorlugit, ilusilersorlugit timitalerlugillu

TI-MIK SULEQATEQARNEQ

- Siulittaasoq siulersuisunilu ilaasortaq TI ECA-p Lissabonimi juunip qaam-mataani ataatsimiinnerani peqataap-put. Novemberip qaammataani siulit-taasup tullia ilinniartuq ikiortaasoq TI-p ukiumoortumik ataatsimiinnerani Berlinimi pisumi peqataapput. Ataatsimiinnerani taama ittuni peqataanerit innunik allanik peqatigiiffinnit alla-neersunik kiisalu TI-p allattoqarfianik attaveqarnissaq qulakkeertarpaat.

NUNARSUARMIOQATIGIIT ISUMAQATIGIISSUTAAT

TIG 2013-imi upernaakkut Naalagaaffiit Peqatigiit Nunarsuarmioqatigiinnut Isu-maqatigiissutaannut ilaalerpoq, taassu-mallu ilaatigut suliffeqarfiit namminersor-tut ammanerusumik ingerlatsinissaat si-uarsartarpaa peqquserlullunilu iluanaar-niarnermik akiuinissaannut pisussaaffi-lertarlugit. TIG-p Nunarsuarmioqatigiit Isu-maqatigiissutaannut peqataalernini nuannaarutigaa, taannalu nunarsuaq ta-makkerlugu uuliasionermik qaarusunnilu aatsitassanik piiaanermik immikkuulla-reqqissaartumik immikkut ittumik ilisima-salinnik sulisoqarpoq, maanna TIG-mit attavigineqarsinnaasunik.

NUNATSINNI POLITIKKIKKUT PITUTTORSIMANNGITSUT SULEQATIGIIFFIAT

TIG 2013-imi aasaakkut Inuit Issittormi-ut Siunnersuisoqatigiiffiat peqatigalugu kattuffiit politikikkut pituttorsimanngit-sut aatsitassiorneq pillugu innuttaasu-nik pitsaannerusumik akuutitsinissamik siunertaqartumik suleqatigiiffiliornissaq siunertarlugu iliuuseqarpoq. Kattuffiit politikikkut pituttorsimanngitsut suleqa-tigiissut kattuffinnut, eqimattakkuutaanut pituttorsimannginnerusunut inunnulu ataasiakkaanut innuttaasunik pitsaanneru-sumik akuutitsinissamik inuillu tamat oqartussaaqataanerannik suliniutinik angisuunik ineriartortitsinissamik allanillu aatsitassarsionermik tunngassuteqartu-nik sammisaqartunut ammapput. Kattuf-fiit politikikkut pituttorsimanngitsut sule-qatigiiffiat pitsaannerusumik innuttaasunik akuutitsinissaq pillugu Naalakkersuisunut allakkiamik suliaqarsimapput. TIG tama-tumunnga atatillugu nunani tamalaani innuttaasunik peqataatitsinerunissap tunngavia pillugu, kalaallit inatsisaannut inassuteqaatinik kiisalu allakkiap imas-saanut suleqataasimavoq.

ANGUSAT INISSITITERNERAT

	2013	2012
Nassuiaat	kr.	t.kr.
1 Isertitat	352.750	340
2 Avataanut aningaasartuutit allat (326.417)	(257)	
Aningaasanik nalillit pitinnagit angusat	26.333	83
Erniatigut isertitat	97	0
Ukiumut angusat	26.430	83
Angusat atornissaanut siunnersuut		
Angusanut nuutanut nuuttat	26.430	83
	26.430	83

BALANCE PR. 31.12.2013

	2013	2012
Nassuiaat	kr.	t.kr.
Pigisat akiliigasuaatissat	64.374	29
Pigisat kaavilaartitat katillugit	64.374	29
Pigisat katillugit	64.374	29
Angusat nuutat	54.585	28
3 Nammineq aningaasaatit katillugit	54.585	28
Akiitsut allat	9.789	1
Akiitsut sivikitsumik akilersugassat	9.789	1
Akiitsut katillugit	9.789	1
Akiligassat katillugit	64.374	29

NASSUIAAT

	2013	2012
	kr.	t.kr.
1. Isertitat		
Suliffeqarfiit ilaasortat akiliutat	97.000	70
Tapiissutit	251.000	25
Inuit ataasiakkaat ilaasortat akiliutaat	2.750	6
NIS pillugu misissuitsineq	0	219
Pikkorissaanermi isertitat	0	12
Pikkorissaanermi antikorrupition	0	8
Tapiissutit	2.000	0
	352.750	340

2. Avataanut aningaasartuutit allat

Allaffissornermut aningaasartut	50.112	120
Revisori	10.000	0
Telefoni/fax	23.665	1
Porto aamma fotokopiering	335	0
Nittarsaassineq	1.615	2
Nutserisitsineq	33.549	4
Ataatsimikkut akiliutit	22.816	0
Akiliutit	50.788	0
AMA bidrag	124	0
Edb	52.920	5
Pialuit	6.967	0
Pisartagaq	250	7
Konferencer	0	12
Ataatsimeersuarneq aamma siulersuisunut ilaasortat	0	5
Summer School	30.000	0
Bilitsit	30.305	4
Transparency pikkorissaaneq	0	1
Ataatsimiinneq unukkut (fyrftensmøde)	3.000	0
Unnuineq	9.286	0
Ataaisimiineq aningaasartuut	685	0
NIS pillugu misissuitsineq	0	96
	326.417	257

2011-mi agguissip 31-anneersut, 2012-imi januaarip 23-anni/apriilip 23-anni aammalu 2013-imi oktobarip 30-anni/novembarip 26-anni allannngortinneqartut

1. TAAGUUTAA NAJUGAQARFIALU

1.1. Peqatigiiffiup taaguutigaa Transparency International Greenland (TIG). Taaguutaata aappaa Trasparency Greenland (TG)

1.2. Peqatigiiffiup najugaqarfigaa Kommuneqarfik Sermersooq, Kalaallit Nunaat.

2. SIUNERTAA

2.1. Peqatigiiffiup siunertaraa TI suleqatigalugu nuna tamakkerlugu nunanilu tamalaani peqquserluttuliornerup pinaveersaartinnissaa. Peqquserluttuliorneq tassavaq iluanaarniutigiinnarlugu oqartussaassusiligaanermik atornerluineq.

2.2. Oqartussaasoqarfiit paasissutissanik inunut tamanut isertuussinnginnissaa annertuumik suliniutigineratigut peqquserluttuliorneq peqatigiiffiup akiorniarpa aammalu peqquserluttuliornerup suuneranik ajoqutaanillu ilisimasat siaruartissallugit.

2.3. TI-p najoqqutassasa malinnissaannut peqatigiiffik imminut pisussaaffilerpoq imaaliornikkut:

- Nammineq suliffiutilluni pisortallu suliniaqatigiiffiini inatsisit, allaffissornikkut suleriaatsit il.il. eqqummaarilluni malinnaavigalugit, taamaaliornikkut pissusileruutit peqquserluttuliornermik pilersitsisinnaasut imaluunniit suupaginnilersitsisinnaasut eqqumaffiginarlugit, taavalu aamma
- Sanngeequtaasinnaasunik uparuaasarnikkut aammalu pitsanngorsaataasinnaasunik siunnersuuteqartarnikkut

3. SIULERSUISUT

3.1. Siulersuisut siulittaasoqarput aammalu ataatsimeersuartut aalajangiinerat malillugu sisamanik imaluunniit arfinilinnik ilaasortaqlutik.

3.2. Siulittaasoq siulersuisunilu ilaarsutat ukioq allortarlugu ataatsimeersuartunit qinerneqartassapput. Taakku saniatigut sinniussaaq ataaseq imaluunniit sinniussat marluk ukiumi ataatsimi atasussat ataatsimeersuartut qinertassavaat. Qinerneqarqittoqarsinnaavoq.

3.3. Siulersuisunut ilaasortassanik sinniussanilluunniit qinersinermi qiniggassanngortitooq ataaseq arlalilluunniit naligiimmik qinerneqarpata, qinersineq makitsinikkut aalajangerneqassaaq.

3.4. Siulersuisut ilaasortanik suli marlunnik ilasinnaapput, peqquserluttuliornerup akiorniarneranut pitsaaliornanullu immikkut ilisimasalinnik.

3.5. Siulersuisunut ilaasortassamik qinersinermilu ilaasortanngortup naleqquttunik misillitagaqarnissaa pingaartinneqassaaq. Siulersuisuni ilaasortaattassaaq inuttut namminermisut taamaallaat qinerneqartassaaq. Siulersuisunut ilaasortaqt allat sinnerlugit sulisinnaanngilaq, namminerlu isummersuutini kisimi akisussaaffigalugit. Siulersuisunut ilaasortaqt tusaamanerlugaassanngilaq Naalakkersuisunut ilaasortaalluni qinikkatut suliusassanani imaluunniit Folketingimut, Inatsisartunut kommunalbestyrelsimuunniit qineqqusaartuassanani.

3.6. Siulersuisut inissitilerlutik ataatsimeeqqaarnerminni siulittaasup tullianik toqqaassapput.

3.7. Qinigaaffiup nalaani siulersuisunut ilaasortaqt tuniarpat, ataatsimeersuaqqinnissap tungaanut sinniussaaq siulersuisunut ilaasortanngussaaq. Tunuartoqarnera pissutigalugu siulersuisunut ilaasortat sisamaniit ikinnerulerpata siulersuisunut ilaasortat ilaniarlugit ataatsimeersuariaqqusisoqassaaq. Ilaasortaqt tunuartoq taarserlugu siulersuisunut ilaasortanngortoq nutaaq qinigaaffiup naanissaata tungaanut taamaallaat siulersuisunut ilaasortaasinnaavoq. Siulittaasoq tunuarpat siulittaasup tullia tullianik ileqqusumik ataatsimeersuarnissap tungaanut siulittaasutut sulissaaq.

4. ARBEJDET I BESTYRELSEN

4.1. Ataatsimeersuarnermi aalajangikkat siulersuisut suliarissavaat.

4.2. Ilaasortaqt ataaseq imaluunniit naatsorsuutini kukkunersuiusooq kissaateqaraangat siulersuit qanorluunniit akulikitsigisumik ataatsimiissinnaapput, ikinnerpaamilli ukiumut sisamariarlutik, tassalu qaammatini februaari, maaji agguusti novembarilu. Ukiumut qaangiuttumut naatsorsuutit kukkunersiukkut tiguneqareeraangata maajip qaammataani siulersuisut ataatsimiittassapput.

4.3. Sivikinnerpaamik ullunik qulinik piffissaliilluni siulersuisut ataatsimiigialluqneqartassapput. Sivikinnerusumilli piffissaliisoqarsinnaavoq siulersuisunut ilaasortat tamarmiullutik najuuppata ataatsimiinnissamullu isumaqataallutik, ataatsimiigialluqsinissamut piffissaliiffissaaq eqqortinneqanngikkaluortoq. Siulersuisut aalajangiisinnaasuseqarput ilaasortat ikinnerpaamik sisamat najuuppata.

4.4. Siulersuisut aalajangiineri amerlanerussuteqarnikkut pisassapput, kisiannili takuuk immikkoortoq 12.

4.5. Taasinermi amerlaqatigiittoqarpat siulittaasup taasinera aalajangiisuussaaq.

4.6. Siulersuisut isumaqatigiinniarneri allattaavin-

nut allattorneqassapput, aalajangiinerit tamar-mik tassunga allanneqarlutik. Kingusinnerpaamik ataatsimiinnerup tulliani siulersuisunut ilaasortat najuuttut allattaavik atsiortassavaat.

5. ATAATSIMEERSUARNEQ

5.1. Ataatsimeersuarneq oqartussaanerpaavoq. Ukiut tamaasa ukiup naatsorsuusiortiusup naannginnerani qaammatit sisamat sioqqullugit makku oqaluuseralugit ileqqusumik ataatsimeersuartoqartassaaq:

1. Aqutsissusamik imaqniliortussamillu qinersineq
2. Oqaluuserisassat akuerineqarnerat
3. Siulersuisut nalunaarutaat.
4. Ukiumut naatsorsuutit kukkunersuiusumit oqaaseqaaserneqarsimasut saqqummiunneqarnerat
5. Suliniutissatut pilersaarutip aammalu aningaasartuutissanut isertitassanullu siumortumik missingersuusiat saqqummiunneqarnerat
6. Ilaasortaanermut akiliutip aalajangerneqarnera
7. Sinneqartoorutit sumut atorineqarnissanik imaluunniit naatsorsuutit akuerineqartut naapertorlugit annaasat matussusernissaannik aalajangiineq.
8. Ilaasortat siunnersuutaat tigineqarsimasut
9. Siulersuisunik qinersineq, siulittaasumik sinniussanillu qinersineq ilanngullugit
10. Kukkunersuiusumik qinersineq
11. Taasariallit allat.

5.2. Ataatsimeersuarnermi imaluunniit siulersuisuni amerlanerussuteqartut imaluunniit peqatigiiffiup ilaasortaasa sisamararterutaasa piumasarip-passuk immikkut itumik ataatsimeersuartoqassaaq, ataatsimeersuarnermi suut oqaluuserineqassanersut allassimassalluni.

6. ATAATSIMEERSUARIAQQUSINEQ IL.IL.

6.1. Ullunik 14-inik piffissaliilluni allaganngorlugu ataatsimeersuariaqqusisoqassaaq, immikkulli itumik ataatsimeersuariaqqusineri piffissaliussaaq ullunut arfineq-pingasunut sivikillineqarsinnaavoq. Ataatsimiigialluqsinissut oqaluuserisassat suunerinik imaqassaaq.

6.2. Ataatsimeersuarnermi oqaluuseriumasat, ataatsimeersuarnissaaq ullunik arfineq-pingasunik sioqqullugu, allakkatigut ulluinnarni aqutsisunut tunniunneqareersimassapput. Aatsaat ataatsimiigialluqsinermi taaneqarsimappat imaluunniit ataatsimeersuarnissaaq ullunik sisamanik sioqqullugu siunnersuut oqaluuserineqassaaq nalunaarutigi-

neqarsimappat, siunnersuut ataatsimeersuarnermi oqaluuserineqarsinnaavoq.

6.3. Najuuftut tamarmik ataatsimeersuaqataasinnaapput oqaaseqarsinnaatitaallutillu, ilaasortalli tamarmik siunnersuuteqarsinnaapput taasisinnaallutillu.

7. AQUTSISOQ

7.1. Aqutsisoq ataatsimeersuartut namminneq qinertassavaat, ulluinnarnilu suleriaasissartik namminneq aalajangertassallugu. Ataatsimeersuarnerup imaqarniliornera aqutsisumit siulersusunillu tamarmiusunit atsiorneqassaaq.

8. AALAJANGIINEQ

8.1. Ataatsimeersuartut amerlanerussuteqarnikut aalajangiissapput, takuulli imm. 2 aamma 3. Ilaasortaq ataaseq taasinermik ataatsimik naleqarpoq.

8.2. Pisinissamut, tuniniaanissamut illuutinullu aalaakkaasunut qularnaveequsiinissamut, attartornermut isumaqatigiissusiornissamut atuukkunaarsitsinissamullu, malittarsassanik allannguinissamut siunnersuutit taamaallaat ataatsimeersuarnermi aalajangiiffineqarsinaapput, ilaasortat marlunnik pingajorarterutaat aammalu minnerpaanik marlunnik pingajorarterutillit akuersippata. Minnerpaamik ilaasortat marlunnik pingajorarterutaat ataatsimeersuarnermi najuutinnippata, ataatsimeersuariartulli minnerpaamik marlunnik pingajorarterutaasa siunnersuut isumaqatigipassuk, nutaamik ataatsimeersuartoqarnissaanut ataatsimeersuariqqusisoqassaaq. Ataatsimeersuarnermi tamatunani minnerpaamik marlunnik pingajoqarterutilli siunnersuut akuersinnaavaat, apeqqutaatinnaguu qassit ataatsimeersuariarsimanersut.

8.3. Allakkatigut piginnaassusiliinikkut

9. ULLUINNARNI AQUTSINEQ

9.1. Siulittaasoq imaluunniit siulersuisut toqqaat ulluinnarni aqutsisuussaaq.

9.2. Ulluinnarni aqutsisoq sulisussanik atorfinitsisisinnaavoq soraarsitsisinnaallunilu. Peqatigiiffiup anguniagaasa anguniarneranni ulluinnarni aqutsisup siulersuisut suleqatigissavai.

9.3. Siulersuisut peqatigiiffiullu ulluinnarni attaveqatigiinnerat ulluinnarni aqutsisup isumagissavaa, taakkununga ilaalluni sulisunut tunngasut il.il.

9.3. Peqatigiiffiup aqunneqarnera ingerlanneqarneralu ulluinnarni aqutsisup akisussaaffigaa. Pisutsit peqatigiiffiup atugarisaanut naleqqiullugit qaqutigootut imaluunniit annertuumik sunniutillit ulluinnarni aqutsisup aalajangiiffisassarinngilai.

10. ILAASORTAT

10.1. Inuit ataasiakkaat, suliffeqarfiit suliniaqatigiiffiillu, peqatigiiffiup siunertaanik tamarsersuisut, ilaasortaasinnaapput. Peqatigiiffiilli naalakkersuineramik suliallit (partiit) ilaasortanngorsinnaanngillat.

10.2. Ilaasortat ataatsimiinnerni tamani peqatigiiffiup aqqussugaani ataatsimeeqataasinnaapput. Ilaasortat ataatsimiinnerni tamani oqaaseqarsinnaatitaapput.

10.3. Ilaasortaajunnaartoqartillugu, ilaasortaajunnaarsitsisoqartillugu, toqusoqartillugu imaluunniit akiliisinnaajunaartoqartillugu ilaasortaq ilaasortat allattorsimaffiannit erniinnaq peerneqassaaq. Ukiup naatsorsuusiortiusup aallartinneraniit qaammatit pingasut qaangiutinninnerini toqusoqarsimappat imaluunniit akiliisinnaajunnaartoqarsimappat ilaasortaanermut akiliut tamarmi utertinneqassaaq.

10.4. Ilaasortaq peqatigiiffiup siunertaanut akeliusumik iliuuseqarpat ilaasortaajunnaarnissaanik siulersuisut aalajangiisinnaapput.

11. SIUNNERSUISARTUT ATAATSIMIIT TITALIALLU IMMIKKUT SULIALLIT

11.1. Siunnersuisussanik imaluunniit ataatsimiitalianik immikkut sulisussanik siulersuisut pilersitsisinnaapput.

12. SINNIISUUSINNAATITAANEQ

12.1. Siulersuisunut siulittaasoq ulluinnarnilu aqutsisoq imaluunniit siulersuisunut ilaasortaq alla avammut akisussaaffeqarput.

13. NAATSORSUUTIT KUKKUNERSIUNERLU

13.1. Peqatigiiffiup naatsorsuutait inatsisit naapertorlugit suliarineqartassapput.

13.2. Naatsorsuutit kukkunersiuisumit naalagaaffimmit akuersisamit imaluunniit kukkunersiuisutut nalunaarsorneqarsimasumit siulersuisut qiniigaannit kukkunersiorneqartassapput. Kukkunersiuisoq ukiumut ataatsimut qinerneqartassaaq. Ukiumut kingullermut naatsorsuutit kukkunersiukkat ukiut tamaasa apriliip aallaqqaataani siulersuisunut saqqummiunneqartassaput.

13.3. Peqatigiiffiup ukioq naatsorsuusiortia januaarip aallaqqaataanniit decembarip 31-annut ingerlasarpoq. Naatsorsuutit peqatigiiffiup ingerlataanut akiitsuinullu, taassuma aningaasaqarnikut inissisimaneranut kiisalu angusanut sapinngisamik pivusorsiortumik tikkuussisuussapput nakillilliniisassamut peqqussutit pisariaqartullu suliarineqarsimasut kiisalu unerartitat tunngavigalugit naatsorsuusiorneqartassallutik. Siulersuisut nakkutigisarissavaat naatsorsuutininik eqqortunik suliaqartarnissaaq, ingerlatsinermut pilersitsinermullu aningaasartuutininik kiisalu pigisat nalillit ingerlaarnerannik takussutissiisallutik.

13.4. Naatsorsuutit peqatigiiffiup ingerlataanut akiitsuinullu, taassuma aningaasaqarnikkut inissisimaneranut kiisalu angusanut sapinngisamik pivusorsiortumik tikkuussisuussapput nakillilliniisassamut peqqussutit pisariaqartullu suliarineqarsimasut kiisalu unerartitat tunngavigalugit naatsorsuusiorneqartassallutik. Siulersuisut nakkutigisarissavaat naatsorsuutininik eqqortunik su-

liaqartarnissaaq, ingerlatsinermut pilersitsinermullu aningaasartuutininik kiisalu pigisat nalillit ingerlaarnerannik takussutissiisallutik.

13.5. Sinneqartoorutaasinnaasut ukiumut tullermut naatsorsuusiortifimmu nuunneqartarsinnaapput.

13.6. Siulersuisunut ulluinnarnilu aqutsisunut atugassanik kukkunersiuisoq kukkunersiunermit allattugaateqartitsisassaaq, taakkunani allattassallugit kukkunersiunerit suut suliarineqarsimanersut, ingerlatseqatigiiffiullu naatsorsuuseriviani naatsorsuusiortianilu amigaateqartoqarsimappat suut amigaataanersut pillugit paasissutissat allattugaatigissallugit. Allattukkat tamarmik ulluinnarni aqutsisumit atsiorneqartassapput.

14. ANINGAASARTUUTISSANUT ISERTITASSANULLU SIUMOORTUMIK MISSINGERSUUSIAQ, PEQATIGIIFIUP ANINGAASAATAASA SUMUT INISSINNEQARTARNERAT ATORNEQARTARNERALLU

14.1. Siulersuisut nakkutigissavaat peqatigiiffiup ingerlanneqarnissaanut aningaasartuutissanut isertitassanullu siumoortumik missingersuusiortoqarsimanissaa.

14.2. Ulluinnarni aqutsisup nakkutigissavaa peqatigiiffiup aningaasaatai aningaasanik inissivimmut akuersaasumut inissinneqartarnissaaq.

14.3. Peqatigiiffiup aningaasaatai inunnit ataa-siakkaanit nammineq atugassanut atorneqartassanngillat, taamatuttaaq ingerlatsinermi sinneqartoorutaasinnaasut peqatigiiffiup siunertassatut aalajangersagai naapertorlugit taamaallaat atorneqarsinnaallutik.

15. PISUSSAAFFEQARNERIT

15.1. Peqatigiiffiup pisussaaffii taamaallaat taassuma pigisaanut nalilinnut attuumassuteqassapput. Tunissutit pillugit immikkut aalajangersakkat ataqqineqartassapput.

16. ATORUNNAARSITSINEQ

16.1. Peqatigiiffiup atorunnaarsinneqarnerani pigisat nalillit akiitsut akilereerlugit sinneruttut siunertanut assingusunut atorneqartassapput.

Peqatigiiffik pilersinniarlugu siulersuisut 2011-mi aggustip 31-ianni ataatsimeeqqaarneranni tamanna aalajangerneqarpoq.

Immikkoortoq 3 januaarip 23-anni/apriilip 23-anni 2012 allanngortinneqarpoq.

Immikkoortoq 10.3 allanngortinneqarpoq immikkoortolu 10.4 septembarip 26-anni 2012/februaarip 11-anni 2013 ikkunneqarluni.

Immikkoortut 1, 3, 4, 5, 10, 3, 16 allanngortinneqarput immikkoortullu 6, 7, 8 oktobarip 30-anni/novembarip 26-anni 2013 ikkunneqarlutik.

